

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій

ТРАНСПОРТНЕ ПРАВО

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ до семінарських занять для студентів спеціальності 081 Право

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри цивільного,
господарського права та процесу
Протокол № 7 від 14 січня 2019 року

Транспортне право. Методичні вказівки до семінарських занять для студентів спеціальності 081 Право / Укл.: Kochina O. S. – Чернігів: ННІ права і соціальних технологій ЧНТУ. – 2019. – 45 с.

Укладач:

КОЧИНА ОЛЕКСАНДРА СЕРГІЙВНА, доцент кафедри цивільного, господарського права та процесу, кандидат юридичних наук

Відповідальний за випуск: КОЛОДІЙ ІННА МИКОЛАЇВНА, завідувач кафедри цивільного, господарського права та процесу, кандидат юридичних наук

Рецензент: СЕЛЕЦЬКИЙ ОЛЕКСІЙ ВІКТОРОВИЧ, декан юридичного факультету ННІ права та соціальних технологій Чернігівського національного технологічного університету, к.ю.н., доцент

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТРАНСПОРТНЕ ПРАВО».....	6
1.1. Тематичний план навчальної дисципліни «Транспортне право».....	6
1.2. Структура навчальної дисципліни.....	10
1.3. Методи поточного та підсумкового атестаційного контролю з навчальної дисципліни «Транспортне право»	11
2. ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	13
Семінарське заняття 1. Загальна характеристика транспортного права.	
Транспортні правовідносини.....	13
Семінарське заняття 2. Організаційно-правові засади діяльності транспорту в Україні	15
Семінарське заняття 3. Договори у сфері транспорту.....	21
Семінарське заняття 4. Правові основи автотранспортного права	26
Семінарське заняття 5. Правове регулювання діяльності залізничного транспорту.....	32
Семінарське заняття 6. Основи повітряного права	36
Семінарське заняття 7. Правова регламентація діяльності водного транспорту	39
ДОДАТКИ	44

ПЕРЕДМОВА

Предметом вивчення дисципліни «Транспортне право» є вивчення системи транспортного права України, транспортно-правових норм, організаційно-правових основ діяльності транспорту в Україні, правове регулювання в різних видах транспорту: автомобільному, залізничному, річковому, морському, повітряному, трубопровідному.

Мета навчальної дисципліни «Транспортне право» полягає у вивчені системи транспортного права України; особливостей правового регулювання та взаємодії різних видів транспорту, що дасть можливість студентам отримати більш ґрунтовні теоретичні знання та практичні навички застосування норм транспортного права; підвищенні рівня правової культури і правосвідомості у студентів й неухильне дотримання студентами вимог закону та кваліфікованого його застосування; здобуванні вмінь і навичок з використання транспортного законодавства в практичній роботі.

Семінарські заняття проводяться з основних тем розглянутих на лекційних заняттях.

Самостійна та індивідуальна робота планується як форма навчання, що має на меті розширення та дослідження питань винесених на розгляд на лекційних заняттях, а також опрацювання питань, які не були висвітлені на лекційних та семінарських заняттях.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенту належить оволодіти відповідною сукупністю знань, вмінь та навичок, зокрема:

студент повинен засвоїти знання про будову, стан, функціонування транспортної системи України і суб'єктів транспортних правовідносин, правові засади діяльності окремих галузей транспорту (залізничного, автомобільного, повітряного, морського та річкового, трубопровідного) та особливості господарювання транспортних підприємств;

студент повинен набути навичок використання чинного законодавства, покликаного врегульовувати транспортні правовідносини, для розширення свого правового кругозору, підвищення рівня правосвідомості і правової культури та вирішення питань, що виникають у практичній діяльності.

Дане навчально-методичне видання підготовлено з метою надання можливості студентам ґрунтовно та послідовно готоватися до семінарських занять з навчальної дисципліни «Транспортне право», користуючись тим списком літератури та нормативно-правових актів, який рекомендований до кожної теми семінарського заняття. На основі аналізу рекомендованих джерел студенти повинні навчитися формулювати і обґрунтовувати висновки не тільки теоретичного, а й практичного (прикладного) характеру.

Підготовка до семінарського заняття згідно плану, аналіз питань для самостійного вивчення, написання есе та рефератів по темі, перевірка знань, надаючи відповіді на контрольні питання, а також вирішення практичних задач надасть можливість викладачу визначити рівень засвоєння матеріалу студентами.

У методичних вказівках запропоновано також і критерії оцінювання студентів, складенні відповідно до Положення про поточну атестацію успішності студентів денної форми навчання в Чернігівському національному технологічному університеті та з урахуванням обсягу годин і структури навчальної дисципліни.

1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ТРАНСПОРТНЕ ПРАВО»

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни «Транспортне право»

Змістовий модуль 1. Загальні положення транспортного права

Тема1. Загальна характеристика транспортного права. Транспортні правовідносини

Історичний розвиток і становлення транспортного права. Транспортне право України як окрема галузь права та його специфічні ознаки. Предмет правового регулювання транспортного права. Метод правового регулювання транспортного права. Методологія науки транспортного права. Система транспортного права та його правові інститути. Функції та принципи транспортного права, їх визначення та класифікація. Джерела транспортного права, їх система та класифікація.

Поняття транспортних правовідносин. Ознаки транспортних правовідносин. Класифікація транспортних правовідносин. Види транспортних послуг. Суб'єкт, об'єкт та зміст транспортних правовідносин.

Тема 2. Організаційно-правові засади діяльності транспорту в Україні

Законодавче визначення ролі і значення транспорту як важливої галузі суспільного виробництва. Поняття та структура транспортної системи України. Співвідношення понять «транспортна система» та «система транспорту». Взаємодія в транспортних системах. Транспортні вузли. Система перевезень та її види.

Мета і завдання державного управління в галузі транспорту. Основні функції державного управління на транспорті. Органи, що здійснюють управління транспортом, їхня структура і повноваження. Державні органи управління транспортним комплексом. Повноваження місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в управлінні місцевим пасажирським транспортом. Форми і методи управління транспортом.

Ліцензування на транспорті. Технічне та інші види регулювання транспортної діяльності. Особливості реформування системи технічного регулювання з переходом від обов'язкової сертифікації (Укр СЕПРО) до європейської системи оцінки відповідності. 3. Основи господарської діяльності підприємств транспорту.

Тема 3. Договори у сфері транспорту

Поняття, значення та функції транспортного договору. Договір перевезення вантажу. Правова природа договору перевезення вантажу. Організаційні передумови укладення договору перевезення вантажу, його зміст. Сторони в договорі перевезення вантажу, його зміст. Довгострокові договори з

організації перевезень Договір перевезення пасажира та багажу. Права і обов'язки пасажира за договором перевезення. Договір чартеру (фрахтування). Допоміжні транспортні договори. Договір транспортного експедирання: поняття, предмет, зміст, відповіальність сторін.

Відповіальність за порушення транспортних договорів.

Змістовий модуль 2. Правове регулювання наземного та повітряного транспорту

Тема 4. Правові основи автотранспортного права

Історична довідка розвитку автомобільного транспорту. Види автомобільних транспортних засобів. Склад автомобільного транспорту. Автомобільні дороги. Види автомобільних доріг. Правовий статус учасників дорожнього руху. Особи, яким надається право на управління автотранспортними засобами.

Роль Верховної Ради, Кабінету Міністрів України і Мінінфраструктури в управлінні автомобільним транспортом. Правовий статус Державної служби України з безпеки на транспорті. Правовий статус Державного агентства автомобільних доріг України. Правовий статус Управління безпеки дорожнього руху. Повноваження місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в управлінні місцевим пасажирським автомобільним транспортом. Правовий статус автотранспортного підприємства.

Правові основи діяльності автомобільного транспорту. Організація перевезень пасажирів, багажу та пошти на автомобільному транспорті. Особливості договору про перевезення пасажира автомобільним транспортом. Документи на перевезення пасажирів автомобільним транспортом загального користування. Правовий статус пасажира при перевезенні автомобільним транспортом. Відповіальність перевізників за законодавством інституту автомобільного транспорту. Відповіальність перевізників за договором перевезення пасажирів на автомобільному транспорті.

Організація перевезення вантажів автомобільним транспортом. Особливості договору про перевезення вантажу автомобільним транспортом

Тема 5. Правове регулювання діяльності залізничного транспорту

Історична довідка розвитку залізничного транспорту. Система залізничного транспорту. Склад залізничного транспорту. Види перевезень. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері управління залізничним транспортом. Укрзалізниця як орган управління залізничним транспортом загального користування. Дирекція залізничних перевезень як відособленний підрозділ залізниці. Правові основи діяльності залізничного транспорту. Основи організації перевезень на залізничному транспорті.

Перевізні документи. Юридичне значення накладної як основного перевізного документа. Сторони договору перевезення вантажу залізничним транспортом. Перевезення вантажу у прямому змішаному сполученні за участю

залізниць та інших видів транспорту. Відповіальність залізниці за договором перевезення вантажу. Відповіальність вантажовідправників і вантажо-отримувачів за договором перевезення вантажу. Особливості договору перевезення пасажирів залізничним транспортом. Складова вартості проїзного документа. Види проїзних документів. Правовий статус пасажира при перевезенні залізницею. Відповіальність залізниці за договором перевезення пасажирів.

Участь залізничного транспорту в міжнародному співробітництві.

Тема 6. Основи повітряного права

Історична довідка розвитку повітряного транспорту. Поняття та склад повітряного транспорту. Класифікація, реєстрація та виключення повітряних суден з реєстру. Класифікація, використання та структура повітряного простору України.

Роль Верховної Ради, Кабінету Міністрів України і Мінінфраструктури в управлінні повітряним транспортом. Правовий статус Державаслужби України. Правовий статус авіаційного персоналу. Екіпаж повітряного судна.

Правові основи діяльності повітряного транспорту. Особливості договору перевезення вантажів повітряним транспортом. Повітряні перевезення. Перевізні документи. Перевезення вантажів у прямому змішаному сполученні за участю повітряного транспорту та інших видів транспорту. Відповіальність перевізника на повітряному транспорті. Відповіальність вантажовідправника за договором перевезення вантажів повітряним транспортом.

Особливості договору перевезення пасажирів повітряним транспортом. Перевізні документи. Квиток. Багажна квитанція. Ручна поклажа. Відмова авіаперевізника в перевезенні пасажира. Правовий статус пасажира при перевезенні повітряним транспортом. Відповіальність авіаперевізника за договором перевезення пасажира повітряним транспортом. Відповіальність пасажира за договором перевезення пасажира повітряним транспортом.

Змістовий модуль 3. Правове регулювання водного та трубопровідного транспорту

Тема 7. Правова регламентація діяльності водного транспорту

Історична довідка розвитку водного транспорту. Елементи водного транспорту. Підстави об'єднання елементів водного транспорту. Склад водного транспорту. Роль Верховної Ради, Кабінету Міністрів України і Мінінфраструктури в управлінні водним транспортом. Правовий статус Державної інспекції України з безпеки на морському та річковому транспорті. Правовий статус адміністрації морських портів України.

Правові основи діяльності водного транспорту. Основні суб'єкти діяльності водних транспортних правовідносин. Державне регулювання діяльності, управління в морському порту. Господарська діяльність у

морському порту. Морське (річкове) судно. Право плавання судна під прапором України. Правовий статус капітана судна.

Особливості договору перевезення вантажів річковим транспортом. Особливості договору перевезення пасажирів, багажу та пошти річковим транспортом. Види морських перевезень. Види договорів морських перевезень. Договір фрахтування. Правове регулювання перевезення поромом. Договір буксирування: поняття, елементи, відповіальність. Міжнародно-правове співробітництво в галузі морських та річкових перевезень. Особливості договору морського перевезення вантажу. Особливості договору перевезення пасажира морським транспортом. Договір морського круїзу.

Тема 8. Правове регулювання трубопровідного транспорту

Історична довідка розвитку трубопровідного транспорту. Поняття, структура системи та види трубопровідного транспорту. Основні принципи державної політики у сфері трубопровідного транспорту.

Магістральний трубопровід як технологічний комплекс єдиної системи трубопровідного транспорту. Промислові трубопроводи та їх значення в єдиній транспортній системі.

Повноваження суб'єктів управління трубопровідним транспортом. Правовий статус підприємств, установ та організацій на об'єктах трубопровідного транспорту. Правові засади діяльності трубопровідного транспорту. Відповіальність за порушення законодавства про трубопровідний транспорт.

1.2. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 1.1 – Розподіл обсягу годин за темами і формами вивчення

№	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин для денної/заочної форми навчання			
		Всього	У тому числі		
			Лек.	Сем.	С.р.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Загальні положення транспортного права					
1.	Загальна характеристика транспортного права. Транспортні правовідносини	12	2	2	8
2.	Організаційно-правові засади діяльності транспорту в Україні	10	2	2	6
3.	Договори у сфері транспорту	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем 1		34	6	6	22
Змістовий модуль 2. Правове регулювання наземного та повітряного транспорту					
4.	Правові основи автотранспортного права	10	2	2	6
5.	Правове регулювання діяльності залізничного транспорту	10	2	2	6
6.	Основи повітряного права	10	2	2	6
Разом за змістовим модулем 2		30	6	6	18
Змістовий модуль 3. Правове регулювання водного та трубопровідного транспорту					
7.	Правова регламентація діяльності водного транспорту	12	2	2	8
8.	Правове регулювання трубопровідного транспорту	14	2	-	12
Разом за змістовим модулем 3		26	4	2	20
Усього годин за дисципліну		90	16	14	60

1.3. Методи поточного та підсумкового атестаційного контролю з навчальної дисципліни «Транспортне право»

Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із студентами під час лекцій, семінарських занять та консультацій, опитувань студентів під час захисту індивідуальних робіт, тестування, опитування студентів із питань, що виносяться на самостійне опрацювання.

Після завершення вивчення змістових модулів наприкінці семестру проводиться контрольна робота. Варіанти завдань до контрольної роботи знаходяться в пакеті документів на дисципліну.

Бали, які набрані студентом під час поточного контролю, додаються до модульних оцінок.

Підсумковий контроль включає модульний та семестровий контроль. Модульний контроль проводиться у вигляді письмової відповіді.

Семестровий контроль за результатами вивчення дисципліни проводиться в останній атестаційний тиждень семестру (сесію) шляхом зваженого додавання результатів модульного контролю та постановки підсумкової оцінки до екзаменаційної відомості.

Пояснення видів робіт та вимоги до їх оцінювання:

Робота на семінарському занятті

Усне опитування – включає в себе опитування за будь-яким питанням, винесеним на семінарське заняття (за вибором викладача), відповідь на питання інших студентів, запитання студентів до інших студентів, відповідей інших студентів, відповідь на питання для повторення (з тем, що було вивчено раніше), відповіді на контрольні питання з теми семінарського заняття.

Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями, як: правильність відповідей на питання, повнота і конкретність відповіді, ступінь використання наукових і нормативних джерел, уміння пов'язати теорію з практикою, логіка і аргументованість викладу думок, культура мови.

Вирішення практичних ситуаційних завдань проводиться письмово на кожному занятті. Викладач викликає декілька студентів та пропонує їм для вирішення задачі, які студент повинен вирішити самостійно в письмовому вигляді з необхідною аргументацією на посилання на законодавство. Для цього необхідно всебічно вивчити викладену в задачі ситуацію, дати її правову оцінку і на підставі відповідних нормативних актів, грамотного тлумачення правових норм, що підлягають застосуванню, сформулювати правильне і обґрунтоване рішення.

Оцінюючи вирішення задачі, викладач керується такими критеріями: повнота та послідовність відповіді, правильність нормативного та наукового обґрунтування.

Письмове опитування на семінарському занятті проводиться на початку кожного заняття (10-15 хвилин). Викликаються декілька студентів, які повинні дати відповіді на запитання, запропоновані викладачем на його розсуд. Це

можуть бути питання як теми даного семінарського заняття, так і з попередніх тем. Метою проведення письмового опитування є перевірка студентів до семінарського заняття та вміння змістово і коротко викласти окремі питання теми.

Оцінюючи відповідь, викладач керується такими критеріями як правильність, повнота, чіткість, лаконічність відповіді, логіка і аргументованість викладення думок.

Вирішення тестових завдань проводиться на початку кожного семінарського заняття (10-15 хвилин). Викладачем також викликаються 5-6 студентів, які повинні дати відповіді на тестові запитання запропоновані викладачем.

Письмова робота за результатами модульного контролю

Відповідно до програми навчальної дисципліни викладач проводить вісім письмових робіт за результатами вивчення кожного змістового модуля. Кожна письмова робота може включати теоретичні питання, тестові та практичні завдання. Питання письмової роботи охоплюють всі теми відповідного змістового модуля.

Індивідуальна робота студента

Індивідуальна робота полягає в написанні реферату, підготовці есе та, відповідно, здійсненні реферування літератури. Реферат та есе готуються з обов'язковим розглядом дискусійного питання з викладенням власної точки зору на дану проблему. Теми робіт, запропоновані у методичних вказівках для самостійної роботи, студенти обирають самостійно.

Реферування наукової літератури полягає у тому, що викладачем пропонується студентам наукова література (монографія, навчальний посібник, наукова періодика тощо) і студенти самостійно їх опрацьовують та представляють короткий звіт у вигляді невеликого реферату (4-7 сторінок) про свої враження від прочитаного.

Підсумкова контрольна робота

Підсумкова контрольна робота проводиться одна в навчальний рік за результатами вивчення всіх змістових модулів.

Вона включає у себе теоретичні питання, тестові завдання і ситуаційну задачу. До завдань контрольної роботи можуть бути включені питання з тем, вивчення яких не виносились на семінарські заняття, а також питання, які передбачені навчальним планом для індивідуальної та самостійної роботи.

Про проведення підсумкової роботи студенти попереджаються не менше ніж за тиждень. З переліком тем, питання з яких будуть включені до завдань контрольної роботи, студенти також ознайомлюються завчасно.

Після перевірки контрольної роботи та оголошення її результатів студентам надається можливість ознайомитись із власними роботами та завданнями для них, і, за необхідності, оспорити результати контрольної роботи.

2. ТЕМАТИЧНІ ПЛANI СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття 1. Загальна характеристика транспортного права. Транспортні правовідносини

Теоретичні питання

1. Поняття і предмет транспортного права.
2. Принципи та методи транспортного права.
3. Система та зміст транспортного права.
4. Джерела транспортного права.
5. Місце транспортного права в системі права України.
6. Поняття, ознаки та види транспортних правовідносин.
7. Підстави виникнення, зміни та припинення транспортних правовідносин.
8. Склад транспортних правовідносин.

Теми для доповідей та рефератів

1. Значення транспортного права для регулювання економічних суспільних відносин.
2. Історія розвитку транспортного права України.
3. Міжнародно-правове регулювання транспортних відносин.
4. Правовий звичай як джерело транспортного права.

Контрольні питання

1. Дайте визначення основної, спеціальної та комплексної галузі права.
2. Співвідношення транспортного права і транспортного законодавства.
3. У чому полягає особливість транспортного права, як комплексної галузі права?
4. Яке співвідношення норм різних галузей права в системі транспортного права?
5. Назвіть систему джерел транспортного права.
6. Назвіть інститути транспортного права.
7. Дайте визначення транспорту та транспортної системи.

Рекомендована література та нормативно-правові акти

1. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.
2. Господарський кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 року № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 18. - Ст. 144.

3. Цивільний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 року, № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 40-44. - Ст. 35.

4. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 року № 232/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 51. - Ст. 446.

5. Булгакова І. В. Транспортне право України : підручник / Булгакова І. В., Клепікова О. В. - К.: Прецедент, 2011. - 344 с.

6. Транспортне право : навч.-метод. посіб. / С. В. Селезень, Л. В. Єрофеєнко, Ю. М. Нещеретний ; Харк. нац. автомоб.-дорож. ун-т. - Х. : ХНАДУ, 2007. - 263 с.

7. Транспортне право України. Навч. посіб. / Демський Е. Ф., Іжевський В. К. та ін : За заг. ред. В. К. Іжевського, Е. Ф Демського. – К. : Атіка. 2008. – 292 с.

8. Транспортне право України: підручник / [М. Л. Шелухін, О. І. Антонюк, В. О. Вишневецька та ін.] ; за ред. М. Л. Шелухіна; М-во освіти і науки України. – Київ: Ін Юрe, 2008. – 893 с.

9. Транспортне право. Шульженко Ф. П., Гайдулін О. О., Кундрик Р. С. Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2005. - 244 с.

10. Транспортне право: навчальний посібник / М. В. Гаєвець, І. В. Горіславська, Ю. С. Канарик, Л. О. Панькова, Н. А. Поліно, О. П. Світличний – К.: ЦП Компрінт, 2015. – 368 с.

Література для реферування

1. Ворожейкіна О. М. Народні звичаї та обряди. - Х. : Вид. група «Основа», 2010. - 223 с.

2. Дараганова Н. Історико-правовий аналіз розвитку та формування галузі цивільної авіації України / Н. Дараганова // Право України. - 2011. - № 8. - С. 316-323.

3. Деркач Е. Щодо концептуальних зasad кодифікації транспортного законодавства України / Е. Деркач // Підприємництво, господарство і право. – 2017. – С. 31-35.

4. Єсімов С. С., Висоцька Х. А. Okремі аспекти адаптації національного транспортного законодавства до вимог Європейського Союзу у транспортній сфері / С. С. Єсімов, Х. А. Висоцька // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки. - 2014. - № 801. - С. 29-34.

5. Звід звичаїв морського порту «Южний» [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://www.uspa.gov.ua/>.

6. Клепікова О. Транспортне право України як підгалузь господарського права / О. Клепікова // Адміністративне право і процес. – 2015. – 2(12). – С. 134-140.

7. Ковалев В. Історія розвитку і становлення транспортної безпеки [Електронний ресурс] / В. Ковалев // Науковий вісник «Демократичне

врядування». - 2010. - Вип. 5. - Режим доступу: http://lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnik5/fail/+Kovaljov.pdf.

8. Корнєєв Ю. В. Розмежування інститутів транспортного і повітряного права [Електронний ресурс] / Ю. В. Корнєєв // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. - 2008. - № 4. - С. 9-17.

9. Никиша Д. А. Исторический и инновационно-правовой аспект функционирования судоходных компаний / Д. А. Никиша // Митна справа. - 2013. - № 3. - С. 87-93.

10. Озель В. Звичай у системі права України / В. Озель // Підприємництво, господарство і право : науково-практичний господарсько-правовий журнал. - 2016. - № 6. - С. 201-205.

11. Пефтієв О. В. Становлення та розвиток законодавства України про автомобільний транспорт / О. В. Пефтієв // Наше право. - 2009. - 4 (1). - С. 55-60.

12. Підлісний П. Внутрішній водний транспорт: історія, проблеми, напрями розвитку / П. Підлісний // Економіст. - 2016. - № 1. - С. 10-20.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. www.rada.gov.ua/ - Офіційний сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.kmu.gov.ua/> - Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
3. <https://mtu.gov.ua/> - Офіційний сайт Міністерства інфраструктури.
4. <http://nplu.org/> - Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки
5. <http://ebdb.ru/> – Пошук книг в електронних бібліотеках.
6. <http://pidruchniki.ws/> – Бібліотека українських підручників.
7. <http://studentbooks.com.ua/> – Електронна онлайн Інтернет-бібліотека.
8. <http://www.library.univ.kiev.ua/>. - Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Т. Шевченка.
9. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
10. [www.reyestr.court.gov.ua](http://reyestr.court.gov.ua) - Єдиний державний реєстр судових рішень України.

Семінарське заняття 2. Організаційно-правові засади діяльності транспорту в Україні

Теоретичні питання

1. Поняття та структура транспортної системи України.
2. Мета, завдання, методи та суб'єкти державного управління транспортом України.
3. Повноваження суб'єктів, які здійснюють управління транспортом:
  - 3.1. Завдання та функції Кабінету Міністрів України в управлінні транспортною системою.

- 3.2. Завдання та функції Міністерства інфраструктури України.
- 3.3 Управління автомобільним транспортом.
- 3.4. Управління залізничним транспортом.
- 3.5. Управління повітряним транспортом.
- 3.6. Управління морським та річковим транспортом.
- 3.7. Управління трубопровідним транспортом.
4. Участь органів місцевого самоврядування в управлінні транспортом.

5. Поняття, мета, органи та загальний порядок ліцензування підприємств транспорту.

6. Технічне та інші види регулювання транспортної діяльності (оцінка відповідності транспортних засобів).

Теми для доповідей та рефератів

1. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів річковим, морським транспортом.
2. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів автомобільним транспортом, міжнародних перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом.
3. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів повітряним транспортом.
4. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з транспортування нафти, нафтопродуктів магістральним трубопроводом.

Контрольні питання

1. Дайте визначення єдиної транспортної системи України.
2. Що таке транспортні вузли?
3. Співвідношення понять «транспортна система» та «система транспорту».
4. Які особливості мультимодальних перевезень, контейнерних та контрейлерних перевезень?
5. Дайте визначення понять «ліцензування», «ліцензія», «ліцензіат».
6. Яка мета ліцензування у галузі транспорту?
7. Назвіть органи ліцензування у галузі транспорту.
8. Які форми власності мають місце на підприємствах транспорту?
9. Який порядок набуття правового статусу підприємствами транспорту?
10. Що таке європейська система оцінки відповідності?

Рекомендована література та нормативно-правові акти

1. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.
2. Господарський кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 року № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 18. - Ст. 144.
3. Кодекс торговельного мореплавства України: Закон України від 23 травня 1995 року № 176/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1995. - № 44-51. - Ст. 349.
4. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 року № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. - 2011. - № 48. - Ст. 536.
5. Цивільний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 року, № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 40-44. - Ст. 35.
6. Про автомобільний транспорт: Закон України від 5 квітня 2001 року № 2344-III // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 22. - Ст. 105.
7. Про залізничний транспорт: Закон України від 4 липня 1996 року № 273/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 40. - Ст. 183.
8. Про ліцензування видів господарської діяльності: Закон України від 2 березня 2015 року № 222-VIII // Відомості Верховної Ради України. - 2015. - № 23. - Ст. 158.
9. Про міський електричний транспорт: Закон України від 29 червня 2004 року № 1914-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2004. - № 51. - Ст. 548.
10. Про технічні регламенти та оцінку відповідності: Закон України від 15 січня 2015 року № 124-VIII// Відомості Верховної Ради України. - 2015. - № 14. - Ст. 96.
11. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 року № 232/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 51. - Ст. 446.
12. Про трубопровідний транспорт: Закон України від 15 травня 1996 року № 192/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 29. - Ст. 139.
13. Деякі питання документування управлінської діяльності: Постанова КМУ від 17 січня 2018 р. № 55 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/>.
14. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів річковим, морським транспортом: Постанова КМУ від 23 грудня 2015 р. № 1186 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/>.
15. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів автомобільним транспортом, міжнародних перевезень пасажирів та вантажів

автомобільним транспортом: Постанова КМУ від 2 грудня 2015 р. № 1001 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/>.

16. Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів повітряним транспортом: Постанова КМУ від 10 березня 2017 р. № 134 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

17. Положення про Державне агентство автомобільних доріг України, затверджене Постанова КМУ від 10 вересня 2014 р. № 439 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

18. Положення про Державну авіаційну службу України, затверджене Постанова КМУ від 8 жовтня 2014 р. № 520 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

19. Положення про Державну адміністрацію залізничного транспорту України, затверджене Постанова КМУ від 29 лютого 1996 р. № 262 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

20. Положення про Державну службу морського та річкового транспорту України, затверджене Постанова КМУ від 6 вересня 2017 р. № 1095 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

21. Положення про Державну службу України з безпеки на транспорті, затверджене Постанова КМУ від 11 лютого 2015 р. № 103 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

22. Положення про Міністерство енергетики та вугільної промисловості України, затверджене Указом Президента України від 6 квітня 2011 року № 382/2011 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

23. Положення про Міністерство інфраструктури України, затверджене Постанова КМУ від 30 червня 2015 р. № 460 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

24. Статут залізниць України, затверджений Постановою КМУ від 6 квітня 1998 року № 457 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

25. Булгакова І. В. Транспортне право України : підручник / Булгакова І. В., Клепікова О. В. - К.: Прецедент, 2011. - 344 с.

26. Транспортне право : навч.-метод. посіб. / С. В. Селезень, Л. В. Єрофеєнко, Ю. М. Нещеретний ; Харк. нац. автомоб.-дорож. ун-т. - Х. : ХНАДУ, 2007. - 263 с.

27. Транспортне право України. Навч. посіб. /Демський Е. Ф., Іжевський В.К. та ін : За заг. ред. В. К. Іжевського, Е. Ф Демського. – К. : Атіка. 2008. – 292 с.

28. Транспортне право України: підручник / [М. Л. Шелухін, О. І. Антонюк, В. О. Вишневецька та ін.] ; за ред. М. Л. Шелухіна; М-во освіти і науки України. – Київ: Ін Юрe, 2008. – 893 с.

29. Транспортне право. Шульженко Ф. П., Гайдулін О. О., Кундрик Р. С. Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2005. - 244 с.

30. Транспортне право: навчальний посібник / М. В. Гаєвець, І. В. Горіславська, Ю. С. Канарик, Л. О. Панькова, Н. А. Поліно, О. П. Світличний – К.: ЦП Компрінт, 2015. – 368 с.

Література для реферування

1. Астапова Г. В. Аналіз розвитку підприємств авіаційної галузі і визначення економічних проблем впровадження інноваційних екологічних заходів [Електронний ресурс] / Г. В. Астапова, О. С. Малета // Сталий розвиток економіки. - 2013. - № 1. - С. 82-86.
2. Бараш Ю. С. Принципи побудови організаційної структури управління пасажирським господарством на різних етапах структурної реформи Укрзалізниці [Електронний ресурс] / Ю. С. Бараш, О. О. Карабсь // Вісник Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна. - 2007. - Вип. 15. - С. 225-231.
3. Валіулліна З. В. Теоретико-методичні підходи до забезпечення технологічного оновлення підприємств пасажирського автомобільного транспорту / З. В. Валіулліна // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2013. - Вип. 42. - С. 271-275.
4. Євтушевська О. А. Комплексний контроль як дієвий метод управління підприємствами водного транспорту / О. А. Євтушевська // Водний транспорт. - 2012. - Вип. 3. - С. 89-94.
5. Жук Л. А. Економічні та стратегічні можливості використання та розвитку підприємств цивільної авіації / Л. А. Жук, Ю. О. Гелич // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. - 2009. - № 1. - С. 4-6.
6. Зоріна О. І. Основні напрями розвитку маркетингу підприємств залізничного транспорту в сфері пасажирських перевезень / О. І. Зоріна, О. Е. Наумова // Маркетинг та логістика в системі менеджменту : тези доповідей IX Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 8–10 листопада 2012 р.) / Національний університет "Львівська політехніка" [та інші]. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2012. – С. 155–156.
7. Кобець О. В. Проблеми нормативного забезпечення обов'язковості державного контролю у сфері ліцензування на автомобільному транспорті / О. В. Кобець, О. І. Сіряков // Публічне право. - 2013. - № 3. - С. 47-52.
8. Ковбатюк М. В. Проблеми розвитку підприємств водного транспорту та шляхи їх вирішення в умовах кризи / М. В. Ковбатюк, В. В. Шкляр // Формування ринкових відносин в Україні. - 2015. - № 3. - С. 101-107.
9. Корнійко Я. Р. Антикризове управління на підприємствах водного транспорту / Я. Р. Корнійко, Н. О. Валявська // Економіка та держава. - 2015. - № 3. - С. 96-97.
10. Майборода Ю. В. Європейський досвід ліцензування господарської діяльності на автомобільному транспорті / Ю. В. Майборода // Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки. - 2014. - Вип. 7(2). - С. 33-36.

11. Остапенко Л. О. Правові основи охорони праці на авіаційних підприємствах України / Л. О. Остапенко, О. О. Банах // Митна справа. - 2013. - № 6(2.2). - С. 174-179.
12. Переверзєва І. Ф. Аналіз проблем розвитку та шляхів підвищення конкурентоспроможності підприємств водного транспорту Придунав'я України / І. Ф. Переверзєва // Водний транспорт. - 2015. - Вип. 2. - С. 191-199.
13. Петренко Е. А. "Укрзалізниця" как естественная монополия / Е. А. Петренко // Економіка промисловості. - 2010. - № 2. - С. 49-57.
14. Стратегічний план розвитку залізничного транспорту на період до 2020 року: Наказ Міністерства інфраструктури України 21 грудня 2015 № 547 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <https://mtu.gov.ua/>.
15. Стрілок І. І. Характеристика та сучасний стан підприємств водного транспорту / І. І. Стрілок, В. В. Шкляр // Водний транспорт. - 2013. - Вип. 1. - С. 102-107.
16. Шкляр В. В. Аналіз діяльності підприємств водного транспорту за 2000-2011 роки / В. В. Шкляр // Водний транспорт. - 2013. - Вип. 2. - С. 139-147.
17. Шорохова Ю. С. Управління залізниці та підприємства залізничного транспорту як платники податку на прибуток / Ю. С. Шорохова // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. - 2015. - Вип. 32(3). - С. 77-80.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. www.rada.gov.ua/ - Офіційний сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.kmu.gov.ua/> - Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
3. <https://mtu.gov.ua/> - Офіційний сайт Міністерства інфраструктури.
4. <http://mpe.kmu.gov.ua/> - Офіційний сайт Міністерства енергетики та вугільної промисловості України.
5. <http://dsbt.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної служби України з безпеки на транспорті
6. <http://ukravtodor.gov.ua/> - Офіційний сайт державного агентства автомобільних доріг України.
7. <https://www.uz.gov.ua/> - Офіційний сайт Укрзалізниці.
8. <https://avia.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної авіаційної служби України.
9. <http://nplu.org/> - Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки.
10. <http://ebdb.ru/> – Пошук книг в електронних бібліотеках.
11. <http://pidruchniki.ws/> – Бібліотека українських підручників.
12. <http://studentbooks.com.ua/> – Електронна онлайн Інтернет-бібліотека.
13. <http://www.library.univ.kiev.ua/>. - Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Т. Шевченка.
14. <http://www.nbuu.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.

15. www.reyestr.court.gov.ua - Єдиний державний реєстр судових рішень України.

Семінарське заняття 3. Договори у сфері транспорту

Теоретичні питання

1. Загальна характеристика транспортних договорів.
2. Договір перевезення вантажу.
3. Договір перевезення пасажира та багажу.
4. Допоміжні транспортні договори.
5. Договір транспортного експедирання.

Теми для доповідей та рефератів

1. Договір морського круїзу.
2. Договір чартеру (фрахтування).
3. Договір страхування в сфері транспортних перевезень.
4. Транспортні організаційні договори.

Контрольні питання

1. Дайте визначення транспортного договору.
2. Які особливості мають організаційні договори в сфері перевезень?
3. Наведіть випадки покладення відповідальності на перевізника за порушення зобов'язань, що випливають із договору перевезення вантажу.
4. Наведіть випадки покладення відповідальності на перевізника за порушення зобов'язань, що випливають із договору перевезення пасажирів та багажу.
5. Наведіть випадки звільнення перевізника від відповідальності за втрату, псування, нестачу або пошкодження вантажу?
6. В чому полягає претензійний порядок вирішення спорів, що випливають з договору перевезення вантажу?
7. Який порядок укладення вузлових угод? Чи належать вони до публічних договорів?

Ситуаційні задачі

Задача № 1

Пасажир Козаченко запізнився на поїзд на 30 хв. Звернувшись до каси залізничного вокзалу він став вимагати повернення вартості квитка в повному розмірі, пояснивши що запізнився на поїзд внаслідок затримання руху приміських поїздів, а отже немає його вини та є відповідно вина залізничної дороги. Касир відмовила Козаченку в задоволенні його вимог.

Чи підлягає вимога Козаченка задоволенню? Чи зміниться рішення якщо Козаченко став вимагати повернення вартості квитка через два дні після відходу поїзда, надавши довідку що ці дні він знаходився в лікарні з приводу серцевого нападу?

Задача №2

Бровченко купив квиток в плацкартний вагон поїзду Чернігів-Одеса. Зайшовши до вагону він з'ясував, що його місце зайнято іншим пасажиром, який мав на руках квиток на те ж саме місце. Бровченко став вимагати у провідника звільнити його місце або надати інше. У зв'язку з тим, що всі місця у вагоні були зайняті провідник запропонував Бровченку пройти в сусідній вагон і зайняти купейне місце, сплативши різницю вартості квитків, або перейти в загальний вагон.

Бровченко зайняв купейне місце, але від оплати різниці вартості квитків відмовився.

Хто правий у цьому спорі?

Задача №3

Купрієнко відправив багаж оцінивши його. При одержанні багажу на станції призначення було встановлено, що замість відправлених Купрієнком речей в упаковці виявились нікому не потрібні предмети. Ця обставина була засвідчена комерційним актом, складеним на станції призначення. Купрієнко пред'явив до залізниці позов про стягнення фактичної вартості втраченого багажу, надавши товарний чек згідно якого дійсна вартість втрачених речей вдвічі перевищувала зазначену Купрієнком оцінку багажу.

В якому розмірі залізниця відповідає за втрату вантажу і багажу? Чи зміниться рішення якщо багаж зданий Купрієнком без об'явлення цінності? До якої залізниці (відправлення або призначення) пред'являється вимога про відшкодування вартості втраченого вантажу і багажу?

Задача №4

Телегін здав квиток в касу аеропорту, оскільки літак, на якому він повинен був летіти зі Львова до Києва затримався на шість годин і він вже не встигав зробити пересадку на рейс Київ - Сімферополь в Борисполі, де було заброновано для нього місце. При цьому він зажадав відшкодувати не тільки вартість квитка, але заплатити і штраф, передбачений транспортним законодавством, а також вартість туристичної путівки до Криму, купленої в турагентстві «Пегас», і відшкодувати моральну шкоду. Агенція аерофлоту відмовилась платити, мотивуючи це тим, що затримка вильоту відбулася із-за страйку заправників палива, а не з вини адміністрації аеропорту.

Чи підлягають задоволенню вимоги пасажира Телегіна?

Чи зміниться рішення задачі, якщо затримка відбулася через відсутність палива або технічної несправності літака?

Задача №5

Корнієнко вирішив поїхати в санаторій автобусом АТП-12. При посадці в автобус велика сумка з речами була поставлена в спеціально призначене для цього місце збоку автобуса. При прибутті в пункт призначення і одержанні

сумки було виявлено, що сумка залита маслом, яке знаходилося поряд з сумками пасажирів. У результаті частина речей стала непридатною для використання. Корнієнко пред'явив вимоги про відшкодування заподіяної шкоди АТП-12. Однак підприємство відмовилося відшкодовувати шкоду, посилаючись на те, що в цьому винен водій, тому претензії необхідно пред'являти йому.

Ваша думка з цього питання?

Рекомендована література та нормативно-правові акти

1. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.
2. Господарський кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 року № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 18. - Ст. 144.
3. Кодекс торговельного мореплавства України: Закон України від 23 травня 1995 року № 176/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1995. - № 44-51. - Ст. 349.
4. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 року № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. - 2011. - № 48. - Ст. 536.
5. Цивільний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 року, № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 40-44. - Ст. 35.
6. Про автомобільний транспорт: Закон України від 5 квітня 2001 року № 2344-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 22. - Ст. 105.
7. Про залізничний транспорт: Закон України від 4 липня 1996 року № 273/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 40. - Ст. 183.
8. Про міський електричний транспорт: Закон України від 29 червня 2004 року № 1914-ІV // Відомості Верховної Ради України. - 2004. - № 51. - Ст. 548.
9. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 року № 232/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 51. - Ст. 446.
10. Про транспортно-експедиторську діяльність: Закон України від 1 липня 2004 року № 1955-ІV // Відомості Верховної Ради України. - 2004. - № 52. - Ст. 562.
11. Про трубопровідний транспорт: Закон України від 15 травня 1996 року № 192/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 29. - Ст. 139.
12. Статут залізниць України, затверджений Постановою КМУ від 6 квітня 1998 року № 457 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/457-98-%D0%BF>.
13. Булгакова І. В. Транспортне право України : підручник / Булгакова І. В., Клепікова О. В. - К.: Прецедент, 2011. - 344 с.

14. Транспортне право : навч.-метод. посіб. / С. В. Селезень, Л. В. Єрофєнко, Ю. М. Нещеретний ; Харк. нац. автомоб.-дорож. ун-т. - Х. : ХНАДУ, 2007. - 263 с.

15. Транспортне право України. Навч. посіб. / Демський Е. Ф., Іжевський В.К. та ін : За заг. ред. В. К. Іжевського, Е. Ф. Демського. – К. : Атіка. 2008. – 292 с.

16. Транспортне право України: підручник / [М. Л. Шелухін, О. І. Антонюк, В. О. Вишневецька та ін.] ; за ред. М. Л. Шелухіна; М-во освіти і науки України. – Київ: Ін Юрe, 2008. – 893 с.

17. Транспортне право. Шульженко Ф. П., Гайдулін О. О., Кундрик Р. С. Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2005. - 244 с.

18. Транспортне право: навчальний посібник / М. В. Гаєвець, І. В. Горіславська, Ю. С. Канарик, Л. О. Панькова, Н. А. Поліно, О. П. Світличний – К.: ЦП Компрінт, 2015. – 368 с.

Література для реферування

1. Адамова О. С. Поняття, ознаки договору перевезення як підстави виникнення правовідносин з перевезення вантажу морським транспортом / О. С. Адамова // Актуальні проблеми держави і права. - 2008. - Вип. 42. - С. 89-94.

2. Волкова А. В. Особливості змісту договору перевезення вантажів автомобільним транспортом / А. В. Волкова // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. - 2016. - № 4. - С. 37-42.

3. Голенко І. П. Договір перевезення пасажирів автомобільним транспортом / І. П. Голенко // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. - 2014. - № 2. - С. 109-114.

4. Губіна Г. Л. Договір страхування в Україні щодо перевезень вантажів на морському транспорті / Г. Л. Губіна // Університетські наукові записки. - 2008. - № 3. - С. 172-179.

5. Довгуша М. П. Загальна характеристика договору транспортного експедиування / М. П. Довгуша // Проблеми законності. - 2018. - Вип. 141. - С. 116-127.

6. Довгуша М. П. Щодо самостійності договору транспортного експедиування / М. П. Довгуша // Правовий часопис Донбасу. - 2018. - № 1. - С. 58-69.

7. Кужко О. С. Особливості послуг, що надаються за договором транспортного експедиування / О. С. Кужко // Університетські наукові записки. - 2007. - № 1. - С. 146-151.

8. Кужко О. С. Співвідношення договору транспортного експедиування та договору перевезення / О. С. Кужко // Актуальні проблеми держави і права. - 2008. - Вип. 38. - С. 212-215.

9. Кульчай О. О. Правова кваліфікація договору обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних

транспортних засобів / О. О. Кульчій // Університетські наукові записки. - 2010. - № 3. - С. 88-93.

10. Луцик М. Л. Права сторін договору транспортного експедирання / М. Л. Луцик // Університетські наукові записки. - 2007. - № 1. - С. 158-163

11. Медведська В. В. Відповідальність перевізника за договором перевезення вантажу повітряним транспортом / В. В. Медведська // Управління проектами, системний аналіз і логістика. Технічна серія. - 2012. - Вип. 9. - С. 414-417.

12. Мінченко А. О. Форма договору перевезення пасажира та багажу залізничним транспортом / А. О. Мінченко // Право і Безпека. - 2010. - № 1. - С. 152-157.

13. Мороз М. В. Обов'язки сторін щодо підтримання автомобільного транспортного засобу у належному стані за договором найму (оренди) транспортного засобу без екіпажу / М. В. Мороз, І. А. Чуркін // Форум права. - 2012. - № 3. - С. 465-470.

14. Нечипоренко Н. С. Розмежування договору перевезення вантажу залізничним транспортом з іншими видами договорів / Н. С. Нечипоренко // Приватне право і підприємництво. - 2014. - Вип. 13. - С. 122-125.

15. Оніщенко О. В. Договір перевезення повітряним транспортом: деякі цивільно-правові аспекти / О. В. Оніщенко // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. - 2009. - № 4. - С. 49-53.

16. Сафончик О. І. Договір перевезення вантажу залізничним транспортом за законодавством України: цивілістичні аспекти / О. І. Сафончик // Актуальні проблеми держави і права. - 2008. - Вип. 42. - С. 109-115.

17. Сірко Р. Б. Договір перевезення пасажира залізничним транспортом: загальні положення / Р. Б. Сірко // Актуальні проблеми держави і права. - 2012. - Вип. 66. - С. 133-140.

18. Сірко Р. Б. Договір перевезення пасажира залізничним транспортом: проблемні питання / Р. Б. Сірко // Вісник Чернівецького факультету Національного університету "Одеська юридична академія". - 2012. - Вип. 1. - С. 68-78.

19. Сірко Р. Б. Загальна характеристика договору перевезення пасажира залізничним транспортом за законодавством України / Р. Б. Сірко // Часопис цивілістики. - 2013. - Вип. 14. - С. 96-100.

20. Сірко Р. Б. Зміст договору перевезення вантажу залізничним транспортом за законодавством України / Р. Б. Сірко // Митна справа. - 2014. - № 1(2.2). - С. 136-142

21. Тарасенко Л. Л. Особливості договору найму залізничних транспортних засобів / Л. Л. Тарасенко // Адвокат. - 2011. - № 12. - С. 38-42.

22. Тарасенко Л. Л. Передання транспортного засобу в користування за договором найму транспортного засобу / Л. Л. Тарасенко // Форум права. - 2010. - № 2. - С. 497-501.

23. Тарасенко Л. Л. Правове регулювання та особливості договору прокату транспортного засобу / Л. Л. Тарасенко // Форум права. - 2012. - № 2. - С. 693-699.
24. Тарасенко Л. Л. Предмет договору (найму) оренди транспортного засобу / Л. Л. Тарасенко // Адвокат. - 2013. - № 1. - С. 37-40.
25. Тарасенко Л. Л. Форма договору найму (оренди) транспортного засобу / Л. Л. Тарасенко // Адвокат. - 2012. - № 12. - С. 40-43.
26. Тащ'ян Р. Транспортні організаційні договори [Електронний ресурс] / Р. Тащ'ян // Вісник Національної академії правових наук України. - 2015. - № 1. - С. 82-91.
27. Чуркін І. А. Поняття та ознаки предмета договору найму (оренди) автомобільного транспортного засобу без екіпажу / І. А. Чуркін // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. - 2013. - № 3. - С. 213-221.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. www.rada.gov.ua/ - Офіційний сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.kmu.gov.ua/> - Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
3. <https://mtu.gov.ua/> - Офіційний сайт Міністерства інфраструктури.
4. <http://nplu.org/> - Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки
5. <http://ebdb.ru/> – Пошук книг в електронних бібліотеках.
6. <http://pidruchniki.ws/> – Бібліотека українських підручників.
7. <http://studentbooks.com.ua/> – Електронна онлайн Інтернет-бібліотека.
8. <http://www.library.univ.kiev.ua/>. - Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Т. Шевченка.
9. <http://www.nbuu.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
10. www.reyestr.court.gov.ua - Єдиний державний реєстр судових рішень України.

Семінарське заняття 4. Правові основи автотранспортного права

Теоретичні питання

1. Поняття автомобільного транспорту.
2. Законодавство про автомобільний транспорт.
3. Завдання, функції та система державного регулювання та контролю діяльності автомобільного транспорту..
4. Договір перевезення вантажів, пасажирів і багажу автотранспортом.
5. Відповіальність в автотранспортному праві.

Теми для доповідей та рефератів

1. Розвиток автомобільного транспорту в Україні.
2. Правове регулювання міжнародних автомобільних перевезень
3. Порядок державної реєстрації автомобільних транспортних засобів.
4. Претензійний порядок розгляду спорів, що виникають при перевезенні вантажів автомобільним транспортом в Україні.

Контрольні питання

1. Які проблеми існують в сфері автотранспортного права?
2. Які землі належать до земель автомобільного транспорту?
3. Які землі належать до земель дорожнього господарства?
4. На що спрямоване державне регулювання та контроль у сфері автомобільного транспорту?
5. В якій формі може укладатися договір перевезення пасажирів та багажу?
6. На вашу думку претензійний порядок вирішення спорів, що виникають з договору перевезення вантажу, не порушує конституційне право особи на судовий захист?

Ситуаційні задачі

Задача № 1

Два студенти гр. М. та гр. В. у вихідні виїжджали на природу. Вони придбали квитки на автобус Харків-Зміїв.

Проїхавши половину відстані, автобус зупинився через розлад роботи двигуна. Хлопці дуже квапились і вимагали водія повернути гроші, проте той віддав лише ту частину грошей, яка дорівнювала подоланій відстані, мотивуючи тим, що він не виганяє з автобусу і просить зачекати, доти або відремонтує неполадки у двигуні, або пересадить в інший автобус, який підіде через дві години.

Чи правильно вів себе водій авто, та про який вид відповіданості тут буде іти мова, якщо поскаржитись? Як діяти студентам у цьому випадку?

Задача № 2

До міста Полтави із м. Херсона були доставлені кавуни загальною вагою 16 т. за товаротранспортною накладною. При зважуванні авто із вантажем виявилась менша вага від вказаної в супровідних документах аж на 150 кг. Водій стверджував, що в дорозі продукція пошкодилася від незалежних причин (просохла, зів'яла).

Доставка продукція проводилася згідно підписаної угоди (договору) між постачальником та отримувачем.

Хто повинен відшкодувати збитки?

Які документи повинні оформлюватись на подібний вантаж?

Задача №3

ТОВ «А» звернулося 15.04.2018р. до відповідного підрозділу МВС у м. Києві із заявою про реєстрацію легкового автомобіля, право власності на який підтверджується договором купівлі-продажу від 03.04.2018р. В реєстрації було відмовлено з наступних мотивів: (а) у м. Києві діє філія ТОВ «А», для якої було придбано автомобіль, а місцезнаходження самого ТОВ «А» - м. Черкаси; (б) оскільки за ТОВ «А» зареєстровано вже 18 автомобілів, реєстрація наступного являється можливою тільки за умов створення власного автогосподарства.

Чи є державна реєстрація автотранспорту обов'язком його власника? На підставі яких документів про право власності може бути проведена державна реєстрація автотранспорту? Чи може бути проведена реєстрація автотранспорту за місцезнаходженням філії юридичної особи? Якими нормативно-правовими актами регулюється це питання? Надайте правову оцінку діям сторін.

Рекомендована література та нормативно-правові акти

1. Конвенція про дорожній рух від 8 листопада 1968 року, ратифіковано із застереженням і заявами Указом Президії ВР УРСР № 2614-VIII від 25 квітня 74 року[Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

2. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.

3. Господарський кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 року № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 18. - Ст. 144.

4. Цивільний кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 року, № 435-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 40-44. - Ст. 35.

5. Про автомобільний транспорт: Закон України від 5 квітня 2001 року № 2344-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. - 2001. - № 22. - Ст. 105.

6. Про відповіальність перевізників під час здійснення міжнародних пасажирських перевезень: Закон України від 10 січня 2002 року № 2920-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. - 2002. - № 16. - Ст. 113.

7. Про Державну спеціальну службу транспорту: Закон України від 5 лютого 2004 року № 1449-ІV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. - № 19. - Ст. 269.

8. Про дорожній рух: Закон України від 30 червня 1993 року № 3353-XII// Відомості Верховної Ради України. - 1993. - № 31. - Ст. 338.

9. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII // Відомості Верховної Ради України. - 2015. - № 40-41. - Ст. 379.

10. Про перевезення небезпечних вантажів: Закон України від 6 квітня 2000 року № 1644-ІІІ // Відомості Верховної Ради України. - 2000. - № 28. - Ст. 222.

11. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 року № 232/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 51. - Ст. 446.

12. Про утилізацію транспортних засобів: Закон України від 4 липня 2013 року № 421-VII № 232/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 2014. - № 20-21. - Ст. 719.

13. Про невідкладні заходи із забезпечення безпеки дорожнього руху: Указ Президента України від 20 листопада 2007 року № 1121/2007 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

14. Положення про Державне агентство автомобільних доріг України, затверджене Постанова КМУ від 10 вересня 2014 р. № 439 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

15. Про затвердження Порядку державної реєстрації (перереєстрації), зняття з обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів, мотоколясок, інших прирівняних до них транспортних засобів та мопедів: Постанова КМУ від 7 вересня 1998 р. № 1388 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

16. Положення про Державну службу України з безпеки на транспорті, затверджене Постанова КМУ від 11 лютого 2015 р. № 103 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

17. Правила дорожнього руху, затверджені Постановою КМУ від 10 жовтня 2001 року № 1306 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

18. Про проїзд великовагових та великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами: Постанова КМУ від 18 січня 2001 р. № 30 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

19. Статут автомобільного транспорту УРСР, затверджений Постановою Ради Міністрів УРСР від 27 червня 1969 р. // ЗП УРСР. – 1969. – № 7. – Ст. 88.

20. Правила дорожнього перевезення небезпечних вантажів, затверджені Наказом МВС України від 26 липня 2004 року № 822 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

21. Про затвердження Порядку здійснення контролю за технічним станом колісних транспортних засобів під час їх експлуатації: Наказ МВС 13 жовтня 2008 року № 534 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

22. Про затвердження Правил перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні: Наказ Міністерства транспорту України 20 лютого 1998 року № 128/2568 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

23. Про уbezпечення перевезення небезпечних вантажів автомобільним транспортом: Наказ МВС України 15 квітня 2008 року № 309/15000 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>.

24. Булгакова І. В. Транспортне право України : підручник / Булгакова І. В., Клепікова О. В. - К.: Прецедент, 2011. - 344 с.
25. Транспортне право : навч.-метод. посіб. / С. В. Селезень, Л. В. Єрофеєнко, Ю. М. Нещеретний ; Харк. нац. автомоб.-дорож. ун-т. - Х. : ХНАДУ, 2007. - 263 с.
26. Транспортне право України. Навч. посіб. / Демський Е. Ф., Іжевський В.К. та ін : За заг. ред. В. К. Іжевського, Е. Ф. Демського. – К. : Атіка. 2008. – 292 с.
27. Транспортне право України: підручник / [М. Л. Шелухін, О. І. Антонюк, В. О. Вишневецька та ін.] ; за ред. М. Л. Шелухіна; М-во освіти і науки України. – Київ: Ін Юрe, 2008. – 893 с.
28. Транспортне право. Шульженко Ф. П., Гайдулін О. О., Кундрик Р. С. Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2005. - 244 с.
29. Транспортне право: навчальний посібник / М. В. Гаєвець, І. В. Горіславська, Ю. С. Канарик, Л. О. Панькова, Н. А. Поліно, О. П. Світличний – К.: ЦП Компрінт, 2015. – 368 с.

Література для реферування

1. Валіулліна З. В. Теоретико-методичні підходи до забезпечення технологічного оновлення підприємств пасажирського автомобільного транспорту / З. В. Валіулліна // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2013. - Вип. 42. - С. 271-275.
2. Волинець Л. М. Страхування вантажів на автомобільному транспорті / Л. М. Волинець, А. В. Кутняк // Управління проектами, системний аналіз і логістика. Технічна серія. - 2012. - Вип. 10. - С. 386-390.
3. Волкова А. В. Механізм правового регулювання перевезень вантажів автомобільним транспортом / А. В. Волкова // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. - 2014. - № 1. - С. 96-100.
4. Голенко І. П. Підстави щодо виникнення відносин з перевезення пасажирів автомобільним транспортом [Електронний ресурс] / І. П. Голенко // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Юридичні науки. - 2015. - № 813. - С. 313-318.
5. Довженко Є. В. Концептуальні засади кодифікації національного законодавства про автомобільний транспорт / Є. В. Довженко // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. - 2014. - № 1. - С. 16-20.
6. Ільченко Д. А. Механізм державного регулювання пасажирського автомобільного транспортного комплексу / Д. А. Ільченко // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2017. - Т. 22, Вип. 3. - С. 48-53.
7. Кудрицька Н. В. Проблеми модернізації автомобільного транспорту України / Н. В. Кудрицька // Формування ринкових відносин в Україні. - 2012. - № 7. - С. 88-93.
8. Лановий О. Т. Удосконалення методів управління транспортною системою регіону "Автомобільні дороги державного та місцевого значення – національні та міжнародні транспортні потоки" / О. Т. Лановий // Управління

проектами, системний аналіз і логістика. Технічна серія. - 2012. - Вип. 9. - С. 102-107.

9. Медведєв Д. К. Особливості адміністративно-правової відповідальності при перевезенні вантажів автомобільним транспортом / Д. К. Медведєв // Форум права. - 2010. - № 1. - С. 230-236.

10. Мельниченко О. І. Аналіз стану забезпечення безпеки на автомобільному транспорті / О. І. Мельниченко, Ю. М. Магомаєв // Вісник Національного транспортного університету. - 2017. - № 1. - С. 275-281.

11. Овчар П. А. Економіко-правові аспекти розвитку автомобільного транспорту в Україні / П. А. Овчар // Економічний вісник Національного гірничого університету. - 2017. - № 3. - С. 127-134.

12. Пефтієв О. Нормативно-правові засади функціонування автомобільного транспорту в Україні: питання вдосконалення / О. Пефтієв // Вісник Академії управління МВС. - 2010. - № 1(13). - С. 36-48.

13. Сопоцько О. Ю. Підвищення вимог до перевізників на автомобільному транспорті відповідно до Угоди про асоціацію Україна – ЄС / О. Ю. Сопоцько // Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. - 2017. - № 1. - С. 145-153.

14. Стасишен М. С. Економіко-технологічні проблеми розвитку автомобільного транспорту України / М. С. Стасишен, Д. В. Стасишен // Збірник наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту. Сер. : Економіка і управління. - 2013. - Вип. 23-24. - С. 262-273.

15. Фалатюк О. С. Адміністративно-правові аспекти розвитку автомобільного транспорту в Україні / О. С. Фалатюк // Південноукраїнський правничий часопис. - 2013. - № 1. - С. 71-73.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. www.rada.gov.ua/ - Офіційний сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.kmu.gov.ua/> - Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
3. <https://mtu.gov.ua/> - Офіційний сайт Міністерства інфраструктури.
4. <http://ukravtodor.gov.ua/> - Офіційний сайт Державного агентства автомобільних доріг України.
5. <http://dsbt.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної служби України з безпеки на транспорті.
6. <http://nplu.org/> - Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки.
7. <http://ebdb.ru/> – Пошук книг в електронних бібліотеках.
8. <http://pidruchniki.ws/> – Бібліотека українських підручників.
9. <http://studentbooks.com.ua/> – Електронна онлайн Інтернет-бібліотека.
10. <http://www.library.univ.kiev.ua/>. - Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Т. Шевченка.
11. <http://www.nbuu.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.

12. www.reyestr.court.gov.ua - Єдиний державний реєстр судових рішень України.

Семінарське заняття 5. Правове регулювання діяльності залізничного транспорту

Теоретичні питання

1. Поняття, структура залізничного транспорту України.
2. Суб'єкти управління залізничним транспортом та їх повноваження.
3. Правове регулювання діяльності залізничним транспортом.
4. Правове регулювання залізничних перевезень
5. Міжнародне співробітництво у сфері залізничного транспорту.

Теми для доповідей та рефератів

1. Проблеми в сфері залізничного транспорту України.
2. Правовий статус приватного акціонерного товариства «Українська залізниця».
3. Основні аспекти стратегії розвитку ПрАТ «Укрзалізниця» 2017-2021 роки.
4. Порядок організації та здійснення залізничних перевезень в міжнародному сполученні.

Контрольні питання

1. Що складає структуру залізничного транспорту?
2. Які найважливіші вимоги висуваються до роботи залізниці?
3. Яку роль відіграє вантажний залізничний транспорт?
4. Яка роль держави в управлінні залізничним транспортом?
5. Назвіть регіональні філії Укрзалізниці.
6. На чому базуються відносини підприємств залізничного транспорту з місцевими органами виконавчої влади та місцевого самоврядування?

Ситуаційні задачі

Задача № 1

ТОВ «ВИМПЕЛ» уклало договір з Південною залізницею на доставку вантажу з м. Херсона. Вантажем була плитка загальною вартістю 150 000 грн. При транспортуванні до місця призначення значна кількість вантажу була пошкоджена внаслідок сходження вагонів з рейок. Напередодні була сильна злива, що зумовила зсув ґрунту під залізничними коліями. На місці призначення було виявлено шкоду, яку було завдано ТОВ «ВИМПЕЛ» (м. Харківа) у розмірі 38 000 грн.

Хто повинен відшкодувати збитки? Які підтверджувані документи необхідні для транспортних перевезень?

Задача № 2

ТОВ «Альфа» (м. Луцька) уклало договір із «Укрзалізницею» на доставку до м. Запоріжжя ЗАП «АвтоЗАЗДеу» скляної продукції на суму 120 тис. грн. При транспортуванні вказаних виробів до місця призначення половина скла для автомобілів була пошкоджена через схід вантажного потягу. Товар прибув до місця призначення з запізненням на 2 дні.

Хто повинен нести відповідальність за завдані збитки?

Як саме може бути розв'язана дана ситуація?

Дайте глибоке обґрунтування.

Задача №3

На адресу трикотажної фабрики залізницею надійшло дві партії товарів. У першій партії, що прибула на станцію призначення на 10 днів пізніше триденного терміну доставки, вантаж виявився пошкодженим, у другій була виявлена недостача кількох ящиків. На підставі комерційних актів, складених при одержанні вантажу, фабрика зажадала від залізниці відшкодування збитків і сплати штрафу за прострочення доставки вантажу в сумі 10 178 грн. (за перевезення першої партії вантажу стягнена плата в розмірі 516 грн.). В суді представник залізниці пояснив, що дана ситуація виникла у зв'язку з аварією товарного складу, який перевозив вантаж, отже, згідно з Цивільним кодексом України залізниця повинна бути звільнена від відповідальності за цю недостачу. Слід урахувати, на його думку, що позивач не подав претензії до залізниці про стягнення вартості частини вантажу, якої бракує.

Дати аналіз доказів залізниці. Яке повинне бути рішення господарського суду? Визначити розмір штрафу за прострочення доставки вантажу, а також розмір збитків. В якому обсязі залізниця відшкодовує збитки клієнта?

Задача №4

Ліспромгosp відвантажив лісоторговельній базі вагон ялинок до нового року. Залізниця доставила їх одержувачу другого січня, коли вони втратили цінність. Вартість ялинок складала 42 000 грн. Одержанувач прийняв ялинки. У зв'язку з неможливістю їх продажу населенню база продала ялинки парфумерній фабриці для виготовлення екстракту за 20 000 грн. Одночасно база подала позов до залізниці про сплату штрафу за прострочення доставки вантажу на п'ять днів і стягнення збитків, завданих базі.

Яке рішення повинен прийняти господарський суд?

Задача №5

Консервний завод м. Херсона відправив залізницею торгівельному підприємству яблучний сік в 3-літрових банках. На станції призначення було встановлено, що 81 банка з соком розбита.

У комерційному акті було вказано, що сік прибув у справному вагоні за справними пломбами відправника, а пошкодження банок з соком є наслідком поганої упаковки (в ящиках був відсутній упаковочний матеріал). Відповідальність за пошкодження вантажу суд поклав на вантажовідправника.

Правильне чи ні рішення суду?

Рекомендована література та нормативно-правові акти

1. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.
2. Господарський кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 року № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 18. - Ст. 144.
3. Про залізничний транспорт: Закон України від 4 липня 1996 року № 273/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 40. - Ст. 183.
4. Про міський електричний транспорт: Закон України від 29 червня 2004 року № 1914-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2004. - № 51. - Ст. 548.
5. Про особливості утворення акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування: Закон України від 23 лютого 2012 року № 4442-VI// Відомості Верховної Ради України. - 2012. - № 49. - Ст. 553.
6. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 року № 232/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 51. - Ст. 446.
7. Статут залізниць України, затверджений Постановою КМУ від 6 квітня 1998 року № 457 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
8. Технічний регламент безпеки інфраструктури залізничного транспорту, затверджений Постановою КМУ від 11 липня 2013 р. № 494 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/>.
9. Технічний регламент безпеки рухомого складу залізничного транспорту, затверджений Постановою КМУ від 30 грудня 2015 р. № 1194 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
10. Статут приватного акціонерного товариства “Українська залізниця”, затверджений Постановою КМУ від 2 вересня 2015 р. № 735 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
11. Положення про систему управління безпекою руху поїздів у Державній адміністрації залізничного транспорту України: Наказ Міністерства інфраструктури України від 1 квітня 2011 року № 27 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
12. Правила перевезень пасажирів, багажу, вантажобагажу та пошти залізничним транспортом України, затверджені Наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 27 грудня 2006 року № 1196 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
13. Булгакова І. В. Транспортне право України : підручник / Булгакова І. В., Клепікова О. В. - К.: Прецедент, 2011. - 344 с.
14. Транспортне право : навч.-метод. посіб. / С. В. Селезень, Л. В. Єрофеєнко, Ю. М. Нещеретний ; Харк. нац. автомоб.-дорож. ун-т. - Х. : ХНАДУ, 2007. - 263 с.

15. Транспортне право України. Навч. посіб. /Демський Е. Ф., Іжевський В.К. та ін : За заг. ред. В. К. Іжевського, Е. Ф Демського. – К. : Атіка. 2008. – 292 с.

16. Транспортне право України: підручник / [М. Л. Шелухін, О. І. Антонюк, В. О. Вишнівецька та ін.] ; за ред. М. Л. Шелухіна; М-во освіти і науки України. – Київ: Ін Юре, 2008. – 893 с.

17. Транспортне право. Шульженко Ф. П., Гайдулін О. О., Кундрик Р. С. Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2005. - 244 с.

18. Транспортне право: навчальний посібник / М. В. Гаєвець, І. В. Горіславська, Ю. С. Канарик, Л. О. Панькова, Н. А. Поліно, О. П. Світличний – К.: ЦП Компрінт, 2015. – 368 с.

Література для реферування

1. Бараш Ю. С. Основні моделі реформування залізничного транспорту в Європі / Ю. С. Бараш, Т. Ю. Чаркіна // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2014. - № 46. - С. 211-215.

2. Дикань В. Л. Вдосконалення організаційно-управлінської структури забезпечення взаємодії залізничного транспорту і промисловості / В. Л. Дикань, А. С. Глазкова // Інтелект XXI. - 2016. - № 5. - С. 57-62.

3. Зова В. А. Сучасні напрямки розвитку сфери послуг на залізничному транспорті / В. А. Зова // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2013. - Вип. 42. - С. 152-155.

4. Зоріна О. І. Роль залізничного транспорту в економічному розвитку України / О. І. Зоріна, В. Ю. Фадєєнко // Економічний вісник Національного гірничого університету. - 2017. - № 4. - С. 85-91.

5. Каличева Н. Є. Переваги залізничного транспорту на ринку транспортних послуг / Н. Є. Каличева // Розвиток методів управління та господарювання на транспорті. - 2013. - Вип. 3. - С. 137-146.

6. Куделя В. І. Інноваційна діяльність як фактор підвищення конкурентоспроможності залізничного транспорту / В. І. Куделя // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2013. - Вип. 41. - С. 259-261.

7. Новіцька І. В. Європейський досвід у розвитку залізничного транспорту і туристичної галузі України / І. В. Новіцька // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2013. - Вип. 41. - С. 114-117.

8. Остапюк Б. Б. Особливості конкурентоспроможності залізничного транспорту / Б. Б. Остапюк // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2018. - № 61. - С. 135-141.

9. Пасічник А. М. Напрями розбудови залізничних міжнародних транспортних коридорів в Україні / А. М. Пасічник, О. М. Клен, Ю. В. Кучерява // Вісник Академії митної служби України. Сер. : Технічні науки. - 2011. - № 1. - С. 23-34.

10. Токмакова І. В. Принципи забезпечення гармонійного розвитку залізничного транспорту України / І. В. Токмакова // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2012. - Вип. 40. - С. 116-120.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. www.rada.gov.ua/ - Офіційний сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.kmu.gov.ua/> - Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
3. <https://mtu.gov.ua/> - Офіційний сайт Міністерства інфраструктури.
4. <https://www.uz.gov.ua/> - Офіційний сайт Укрзалізниці.
5. <http://nplu.org/> - Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки
6. <http://ebdb.ru/> – Пошук книг в електронних бібліотеках.
7. <http://pidruchniki.ws/> – Бібліотека українських підручників.
8. <http://studentbooks.com.ua/> – Електронна онлайн Інтернет-бібліотека.
9. <http://www.library.univ.kiev.ua/> - Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Т. Шевченка.
10. <http://www.nbuu.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
11. www.reyestr.court.gov.ua - Єдиний державний реєстр судових рішень України.

Семінарське заняття 6. Основи повітряного права

Теоретичні питання

1. Поняття повітряного простору та авіаційного транспорту.
2. Правове забезпечення державної та цивільної авіації
3. Правила реєстрації цивільних повітряних суден в Україні
4. Правила реєстрації цивільних аеродромів України
5. Правові аспекти забезпечення безпеки польотів.

Теми для доповідей та рефератів

1. Проблеми в сфері повітряного транспорту України.
2. Правові основи організації повітряного руху.
3. Юридична відповідальність за правопорушення у сфері повітряного права.
4. Екологічні аспекти безпеки цивільної авіації в Україні.
5. Правила поведінки в аеропорту.
6. Договір перевезення повітряним транспортом.
7. Авіаційна транспортна стратегія України на період до 2030 року.

Контрольні питання

1. Дайте визначення повітряного простору.
2. Які переваги та недоліки авіаційного транспорту?
3. Дайте визначення цивільної авіації.
4. Дайте визначення державної авіації.

5. Який склад авіаційного транспорту?
6. Які проблеми притаманні авіаційному транспорту?
7. Де реєструються повітряні судна і з якою метою?

Рекомендована література та нормативно-правові акти

1. Конвенція про міжнародну цивільну авіацію 1944 р., приєднання України від 10 серпня 1992 року № 520 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
2. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.
3. Господарський кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 року № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 18. - Ст. 144.
4. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 року № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. - 2011. - № 48. - Ст. 536.
5. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 року № 232/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 51. - Ст. 446.
6. Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації: Закон України від 21 березня 2017 року № 1965-VIII // Відомості Верховної Ради України. - 2017. - № 16. - Ст. 199.
7. Положення про Державну авіаційну службу України, затверджене Постанова КМУ від 8 жовтня 2014 р. № 520 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
8. Положення про регулювання діяльності державної авіації України, затверджене Наказом Міністерством оборони України від 10 січня 2014 р. № 14 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
9. Правила реєстрації державних повітряних суден України та Правил сертифікації екземпляра державного повітряного судна України, затверджені Наказом Міністерства оборони України від 7 лютого 2012 року [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
10. Положенням про нагляд за безпекою польотів у системі організації повітряного руху, затверджене наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 31 травня 2010 року № 320 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
11. Авіаційні правила України «Загальні правила польотів у повітряному просторі України», затверджені Наказ Державної авіаційної служби України, Міністерства оборони України 06 лютого 2017 р. № 66/73 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
12. Булгакова І. В. Транспортне право України : підручник / Булгакова І. В., Клепікова О. В. - К.: Прецедент, 2011. - 344 с.
13. Транспортне право : навч.-метод. посіб. / С. В. Селезень, Л. В. Єрофеєнко, Ю. М. Нещеретний ; Харк. нац. автомоб.-дорож. ун-т. - Х. : ХНАДУ, 2007. - 263 с.

14. Транспортне право України. Навч. посіб. /Демський Е. Ф., Іжевський В.К. та ін : За заг. ред. В. К. Іжевського, Е. Ф Демського. – К. : Атіка. 2008. – 292 с.

15. Транспортне право України: підручник / [М. Л. Шелухін, О. І. Антонюк, В. О. Вишнівецька та ін.] ; за ред. М. Л. Шелухіна; М-во освіти і науки України. – Київ: Ін Юре, 2008. – 893 с.

16. Транспортне право. Шульженко Ф. П., Гайдулін О. О., Кундрик Р. С. Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2005. - 244 с.

17. Транспортне право: навчальний посібник / М. В. Гаєвець, І. В. Горіславська, Ю. С. Канарик, Л. О. Панькова, Н. А. Поліно, О. П. Світличний – К.: ЦП Компрінт, 2015. – 368 с.

Література для реферування

1. Абрикосов Д. С. Застосування форм та способів цивільно-правового захисту прав та охоронюваних законом інтересів за договором повітряного перевезення пасажира / Д. С. Абрикосов // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Юридичні науки. - 2016. - Вип. 1(1). - С. 85-89.

2. Жмур Н. В. Правове регулювання повітряних мереж міжнародних транспортних коридорів в Україні / Н. В. Жмур // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. - 2017. - № 2. - С. 13-18.

3. Корнійчук О. О. Нормативно-правова база здійснення митного контролю пасажирських перевезень у пунктах пропуску для повітряного сполучення / О. О. Корнійчук // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. - 2017. - Вип. 31. - С. 118-125.

4. Радзівон С. М. Адміністративно-правове регулювання спеціального догляду повітряних суден цивільної авіації України / С. М. Радзівон // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. - 2012. - № 4. - С. 5-10.

5. Раскалєй М. О. Окремі зобов'язання держав у сфері міжнародного повітряного права. Стан та перспективи / М. О. Раскалєй // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція. - 2013. - Вип. 6-2(2). - С. 155-158.

6. Раскалєй М. О. Окремі зобов'язання держав у сфері міжнародного повітряного права. стан та перспективи / М. О. Раскалєй // Альманах міжнародного права. - 2014. - Вип. 4. - С. 58-65.

7. Степанюк М. С. Правове регулювання відшкодування шкоди при здійсненні міжнародних повітряних перевезень / М. С. Степанюк. // Правова просвіта. - 2017. - № 12. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pravprs_2017_12_8.

8. Цірат Г. В. Про деякі особливості процедури укладення правочинів з повітряними суднами та іншим авіаційним обладнанням / Г. В. Цірат // Актуальні проблеми міжнародних відносин. - 2012. - Вип. 108(1). - С. 212-218.

9. Шереметьєва О. Ю. Види повітряних правовідносин і критерії їх розмежування) / О. Ю. Шереметьєва // Правове регулювання економіки. - 2015. - № 15. - С. 214-226.

10. Юрченко М. В. Повітряний кодекс України як правова основа діяльності авіаційної галузі / М. В. Юрченко // Актуальні проблеми держави і права. - 2013. - Вип. 70. - С. 216-223.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. www.rada.gov.ua/ - Офіційний сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.kmu.gov.ua/> - Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
3. <https://mtu.gov.ua/> - Офіційний сайт Міністерства інфраструктури.
4. <https://avia.gov.ua/> - Офіційний сайт Державної авіаційної служби України.
5. <http://nplu.org/> - Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки.
6. <http://ebdb.ru/> – Пошук книг в електронних бібліотеках.
7. <http://pidruchniki.ws/> – Бібліотека українських підручників.
8. <http://studentbooks.com.ua/> – Електронна онлайн Інтернет-бібліотека.
9. <http://www.library.univ.kiev.ua/>. - Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Т. Шевченка.
10. <http://www.nbuu.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
11. www.reyestr.court.gov.ua - Єдиний державний реєстр судових рішень України.

Семінарське заняття 7. Правова регламентація діяльності водного транспорту

Теоретичні питання

1. Поняття та види морських перевезень.
2. Особливості правового регулювання договору морського перевезення.
3. Сторони договору морського перевезення.
4. Спеціальні та непрямі суб'єкти договору перевезення морським та річковим транспортом.
5. Порядок укладання та форма договору морського перевезення.

Теми для доповідей та рефератів

1. Проблеми та шляхи розвитку водного транспорту України.
2. Договір перевезення та правова природа коносамента в морських перевезеннях вантажу.
3. Міжнародно-правове регулювання безпеки мореплавства.

4. Міжнародні міжурядові та неурядові організації та їхня роль в розвитку морського права.

Контрольні питання

1. На які випадки не поширяються правила Кодексу торговельного мореплавства?
2. Надайте визначення поняття «каботажні перевезення».
3. Поняття договору морського перевезення.
4. Чим відрізняється «перевізник» від «фактичного перевізника»?
5. Правовий статус капітана судна.
6. Надайте поняття рейсового чартеру.
7. Поняття та сутність коносамента.

Ситуаційні задачі

Задача № 1

Микола К. (14 років) та Валерій З. (16,5 років) здійснили угін річного буксира «Стремительний». Покаталившись та витративши дизельне пальне, вони покинули його, але були затримані міліцією.

Чи будуть притягнуті до відповідальності ці хлопці, та до якої?

Рекомендована література та нормативно-правові акти

1. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1996. - № 30. - Ст. 141.
2. Господарський кодекс України, прийнятий Верховною Радою України 16 січня 2003 року № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. - 2003. - № 18. - Ст. 144.
3. Кодекс торговельного мореплавства України: Закон України від 23 травня 1995 року № 176/95-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1995. - № 44-51. - Ст. 349.
4. Про транспорт: Закон України від 10 листопада 1994 року № 232/94-ВР // Відомості Верховної Ради України. - 1994. - № 51. - Ст. 446.
5. Критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері безпеки на морському та річковому транспорті і визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) Державною службою з безпеки на транспорті: Постанова КМУ від 26 листопада 2014 р. № 668 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/>.

6. Перелік внутрішніх водних шляхів, що належать до категорії судноплавних, затверджений Постановою КМУ від 12 червня 1996 р. № 640 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/>.

7. Положення про Державну інспекцію України з безпеки на морському та річковому транспорті, затверджене Постанова КМУ від 17 липня 2014 р. № 300 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

8. Положення про Державну систему управління безпекою судноплавства, затверджене Постанова КМУ від 7 жовтня 2009 р. № 1137 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/>.

9. Положення про Державну службу морського та річкового транспорту України, затверджене Постанова КМУ від 6 вересня 2017 р. № 1095 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

10. Положення про Державну службу України з безпеки на транспорті, затверджене Постанова КМУ від 11 лютого 2015 р. № 103 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.

11. Порядок ведення Державного суднового реєстру України і Суднової книги України, затверджений Постановою КМУ від 26 вересня 1997 р. № 1069 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/>.

12. Порядок надання центральними та місцевими органами виконавчої влади допомоги адміністрації морських портів України, власникам морських терміналів, портовим операторам у ліквідації наслідків стихійного лиха, аварій і катастроф, а також у запобіганні можливим протизаконним і несанкціонованим втручанням у портову діяльність, затверджений Постановою КМУ від 24 липня 2013 р. № 670 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/>.

13. Правила охорони внутрішніх морських вод і територіального моря від забруднення та засмічення, затверджені Постановою КМУ від 29 лютого 1996 р. № 269 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/>.

14. Технічний регламент морського обладнання, затверджений Постановою КМУ від 5 вересня 2007 р. № 1103 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/>.

15. Технічний регламент прогулянкових суден, затверджений Постановою КМУ від 9 листопада 2011 р. № 1147 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/>.

16. Булгакова І. В. Транспортне право України : підручник / Булгакова І. В., Клепікова О. В. - К.: Прецедент, 2011. - 344 с.

17. Кузнецов С.О. Морське право : підручн. / С.О. Кузнецов, Т.В. Аверочкина. – Одеса : Фенікс, 2011. – 382 с.

18. Транспортне право : навч.-метод. посіб. / С. В. Селезень, Л. В. Єрофеєнко, Ю. М. Нещеретний ; Харк. нац. автомоб.-дорож. ун-т. - Х. : ХНАДУ, 2007. - 263 с.

19. Транспортне право України. Навч. посіб. /Демський Е. Ф., Іжевський В.К. та ін : За заг. ред. В. К. Іжевського, Е. Ф Демського. – К. : Атіка. 2008. – 292 с.

20. Транспортне право України: підручник / [М. Л. Шелухін, О. І. Антонюк, В. О. Вишнівецька та ін.] ; за ред. М. Л. Шелухіна; М-во освіти і науки України. – Київ: Ін Юрe, 2008. – 893 с.

21. Транспортне право. Шульженко Ф. П., Гайдулін О. О., Кундрик Р. С. Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2005. - 244 с.

22. Транспортне право: навчальний посібник / М. В. Гаєвець, І. В. Горіславська, Ю. С. Канарик, Л. О. Панькова, Н. А. Поліно, О. П. Світличний – К.: ЦПІ Компрінт, 2015. – 368 с.

Література для реферування

1. Баранов Г. Л. Принципи гарантування рівнів безпеки руху водних транспортних засобів в сучасних умовах / Г. Л. Баранов, Г. Г. Соболевський, І. В. Тихонов // Водний транспорт. - 2013. - Вип. 1. - С. 7-13.
2. Войченко Т. О. Організація взаємодії залізничного і водного транспорту при змішанному перевезенні вантажів / Т. О. Войченко // Водний транспорт. - 2013. - Вип. 1. - С. 58-63.
3. Затулко К. А. Поняття та види господарської діяльності у сфері внутрішнього водного транспорту / К. А. Затулко // Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. - 2017. - № 2. - С. 117-122.
4. Карамушко А. С. Проблеми та потенційні шляхи розвитку водного транспорту України / А. С. Карамушко, С. М. Богданов // Менеджмент та підприємництво: тренди розвитку. - 2017. - Вип. 2. - С. 87-92.
5. Клюєва Є. Актуальні проблеми регулювання діяльності внутрішнього водного транспорту / Є. Клюєва, В. Бойко // Підприємництво, господарство і право. - 2016. - № 11. - С. 9-12.
6. Ковбатюк М. В. Проблеми розвитку підприємств водного транспорту та шляхи їх вирішення в умовах кризи / М. В. Ковбатюк, В. В. Шкляр // Формування ринкових відносин в Україні. - 2015. - № 3. - С. 101-107.
7. Колодяжна Л. Г. Перспективні напрямки вдосконалення взаємодії залізничного та водного транспорту / Л. Г. Колодяжна // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. - 2013. - № 9(1). - С. 248-254.
8. Мельник О. В. Внутрішній водний транспорт у світовій системі перевезень / О. В. Мельник // Водний транспорт. - 2015. - Вип. 2. - С. 141-147.
9. Партола А. І. Державна політика в галузі річкового водного транспорту України / А. І. Партола // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство. - 2017. - Вип. 16(2). - С. 61-64.
10. Прокопенко В. В. Поняття та правова основа діяльності водного транспорту України: митний аспект / В. В. Прокопенко // Lex portus. - 2018. - № 2. - С. 169-179.
11. Стрілок І. І. Характеристика та сучасний стан підприємств водного транспорту / І. І. Стрілок, В. В. Шкляр // Водний транспорт. - 2013. - Вип. 1. - С. 102-107.
12. Review of maritime, 2011 Report by the UNCTAD secretariat. United nations conference on trade and development. – United Nations, New York and Geneva, 2011. – 213 p.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. www.rada.gov.ua/ - Офіційний сайт Верховної Ради України.
2. <http://www.kmu.gov.ua/> - Офіційний сайт Кабінету Міністрів України.
3. <https://mtu.gov.ua/> - Офіційний сайт Міністерства інфраструктури.
4. <http://nplu.org/> - Офіційний сайт Національної парламентської бібліотеки.
5. <http://ebdb.ru/> – Пошук книг в електронних бібліотеках.
6. <http://pidruchniki.ws/> – Бібліотека українських підручників.
7. <http://studentbooks.com.ua/> – Електронна онлайн Інтернет-бібліотека.
8. <http://www.library.univ.kiev.ua/>. - Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Т. Шевченка.
9. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.
10. www.reyestr.court.gov.ua - Єдиний державний реєстр судових рішень України.

ДОДАТКИ

Додаток А – Орієнтовний перелік питань на залік

1. Поняття і предмет транспортного права.
2. Принципи та методи транспортного права.
3. Функції транспортного права.
4. Система та зміст транспортного права.
5. Джерела транспортного права.
6. Місце транспортного права в системі права України.
7. Поняття, ознаки та види транспортних правовідносин.
8. Підстави виникнення, зміни та припинення транспортних правовідносин.
9. Склад транспортних правовідносин.
10. Загальна характеристика Закону України «Про транспорт».
11. Джерела транспортного права, їх види.
12. Поняття та структура транспортної системи України.
13. Мета, завдання, методи та суб'єкти державного управління транспортом України.
14. Транспортна політика України.
15. Завдання та функції Кабінету Міністрів України в управлінні транспортною системою.
16. Завдання та функції Міністерства інфраструктури України.
17. Структура Міністерства інфраструктури в Україні.
18. Управління автомобільним транспортом як суб'єкт транспортного права.
19. Управління залізничним транспортом як суб'єкт транспортного права.
20. Управління повітряним транспортом як суб'єкт транспортного права.
21. Управління морським та річковим транспортом як суб'єкт транспортного права.
22. Управління трубопровідним транспортом як суб'єкт транспортного права.
23. Участь органів місцевого самоврядування в управлінні транспортом.
24. Поняття, мета, органи та загальний порядок ліцензування підприємств транспорту.
25. Технічне та інші види регулювання транспортної діяльності (оцінка відповідності транспортних засобів).
26. Загальна характеристика транспортних договорів.
27. Договір перевезення вантажу.
28. Договір перевезення пасажира та багажу.
29. Допоміжні транспортні договори.

30. Договір транспортного експедиування.
31. Концесії в галузі транспорту.
32. Поняття договору чартеру.
33. Поняття автомобільного транспорту.
34. Законодавство про автомобільний транспорт.
35. Завдання, функції та система державного регулювання та контролю діяльності автомобільного транспорту..
36. Договір перевезення вантажів, пасажирів і багажу автотранспортом.
37. Відповіальність в автотранспортному праві.
38. Поняття, структура залізничного транспорту України.
39. Суб'єкти управління залізничним транспортом та їх повноваження.
40. Правове регулювання діяльності залізничним транспортом.
41. Правове регулювання залізничних перевезень
42. Міжнародне співробітництво у сфері залізничного транспорту.
43. Поняття повітряного простору та авіаційного транспорту.
44. Правове забезпечення державної та цивільної авіації
45. Правила реєстрації цивільних повітряних суден в Україні
46. Правила реєстрації цивільних аеродромів України
47. Правові аспекти забезпечення безпеки польотів.
48. Поняття та види морських перевезень.
49. Особливості правового регулювання договору морського перевезення.
50. Сторони договору морського перевезення.
51. Спеціальні та непрямі суб'єкти договору перевезення морським та річковим транспортом.
52. Порядок укладання та форма договору морського перевезення.
53. Загальні положення про юридичну відповіальність за порушення транспортних правил.
54. Дисциплінарна і матеріальна відповіальність за транспортні правопорушення.
55. Цивільно-правова відповіальність за транспортні правопорушення.
56. Адміністративно-правова відповіальність за транспортні правопорушення.
57. Кримінально-правова відповіальність за транспортні правопорушення.
58. Утвердження України як транзитної держави.
59. Форми і види взаємодії підприємств різних видів транспорту.
60. Види міжнародних перевезень.